

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Statsråden

Til alle som ønsker å fremme
kandidat til Statens bymiljøpris 2010

Deres ref

Vår ref
200500019

Dato

Statens bymiljøpris 2010: Vannet og byens liv. Invitasjon til å fremme kandidat

Vann i ulike former har avgjørende betydning for de fleste norske byer og tettsteders landskap og miljø. Våre byer er gjerne anlagt ved havet eller en fjord, ved bredden av en innsjø eller elv og får rikelig med nedbør. Vannet er, foruten å være viktig som transportåre og estetisk element, nødvendig for byens liv, produksjon og kretsløpet med blant annet forbruks- og avløpsvann. Vann symboliserer på mange måter byen som en organisme. Vann er livsnødvendig for planter, fisk, dyr og mennesker.

Vannets betydning for naturmangfoldet

Det er ofte knyttet et rikt artsmangfold til vann i byer og tettsteder. Spesielt tydelig blir dette ved rensing og restaurering av elver og vann og gjenåpning av bekkeløp. Mange steder har det medført reetablering av tidligere arter og etablering av nye. Dette skaper i sin tur nysgjerrighet og oppmerksomhet. Kantvegetasjonen blir viktig som leveområde for ulike arter og gir ofte gode tur og lekeområder. Aktiv bruk av vann i parker og grønne områder bidrar også til å opprettholde naturmangfoldet i viktige rekreasjonsområder for folk i byen.

Vann og livskvalitet

Mange byer arbeider med å gjenvinne sjøfronten og elvebredden. Havnedriften er rasjonalisert og tidligere industriområder frigitt slik at nytt areal er åpnet for byutvikling. Nye boliger er bygget og noen steder er det aktuelt med sentrumsnære friluftsbad, kultur- eller fritidsaktiviteter knyttet til vann. Dette er ofte blitt attraktive områder universelt utformet og med mange estetiske kvaliteter. Aktiv bruk av vann i parker er nevnt. Vegetasjon gir i sin tur et positivt bidrag til lokalklimaet ved å avgi

vanddamp i varme og tørre perioder. Samtidig oppleves kombinasjonen av vann og vegetasjon som positive og viktige ”lunger” i byen.

Vann og kulturminner

Fordi vann og sjø ofte har vært forutsetningen for at en by eller et tettsted har vokst frem, finnes det naturlig nok også mange kulturminner knyttet til vann. Det kan dreie seg om industri, møllevirksomhet, skipstrafikk og handel, tømmerfløting med mer. Denne type kulturminner kan inngå aktivt i nye sammenhenger i byutviklingen.

Vann og klimatilpasning

De fleste byer har dekket grunnen med harde belegg som hindrer den naturlige infiltreringen av vannet i jordsmonnet, noe som i sin tur fører til flere oversvømmelser. Dette problemet kan komme til å øke som en følge av klimaendringene og mer nedbør. Mange byer arbeider nå med tilpasning til klimaendringer, hvor for eksempel overvannet håndteres slik det blir en ressurs for omgivelsene i stedet for et problem.

Hvem kan få prisen?

Miljøverndepartementet ønsker å tildele Statens Bymiljøpris 2010 til en kommune som har vist en særlig innsats på ett eller flere av de feltene som er nevnt over, eller på et annet område der vannet spiller en avgjørende rolle for byliv og byutvikling. Det er ikke nødvendig å dekke alle sider ved temaet vann, og både små og store tiltak vil bli vurdert inn i en helhet. Det avgjørende er kvaliteten på tiltakene, at de har virket etter hensikten, løst et virkelig problem eller har realisert muligheter som ikke var umiddelbart åpenbare. Tiltakene skal kunne tjene som et eksempel til etterfølgelse for andre kommuners arbeid med byer og tettsteder. Det er også ønskelig at de tiltakene som er gjennomført springer ut av et målrettet og langsiktig strategisk arbeid.

Prisen skal tildeles en kommune for arbeid den har gjort i en by eller et tettsted. Det å ha etterlevd krav som statlige myndigheter stiller til alle norske kommuner, eller oppfyller forpliktelser som de er pålagt ved norsk lov, er i seg selv ikke nok til å få prisen. Planer og tiltak skal peke utover det lovpålagte og vise særlige ambisjoner og visjoner. I vurderingen av kandidatene vil det også bli lagt vekt på vedtatte planer dersom disse dokumenterer ambisjoner utover det vanlige, og juryen for prisen vil også ta i betraktning i hvilken grad kommunene har greid å trekke med seg innbyggerne, organisasjoner og det lokale næringslivet.

Hvem kan søke?

Alle som vil kan foreslå kandidater, og kommuner kan også selv søke om å få prisen.

Søknadsprosessen

Det er lagt opp til en søknadsprosess i to faser. I første fase skal søkere/forslagstillere kort og poengtert forklare hvilke tiltak de mener gjør en kommune kvalifisert til å få prisen. Søknaden skal være på maksimalt 15 A4-sider, inkludert bilder og tekst. Det

skal ikke følge vedlegg med søknaden i første runde. Søknaden skal leveres digitalt, gjerne i PDF-format, til postmottak@md.dep.no merket "Statens bymiljøpris".

Søknadsfrist er mandag 1. mars 2010, kl.1200.

I tillegg til begrunnelsen må også følgende informasjon gå klart fram av søknaden:

- hvem som er forslagstiller
- om kommunen er informert om at de er foreslått som kandidat og om de stiller seg bak forslaget og eventuell kontaktperson
- kontaktperson hos forslagstiller

En jury vil vurdere søknadene og skille ut et begrenset antall kandidater som går videre til søknadsprosessens fase 2. Man ønsker en åpen prosess i 2. fase, hvor finalistene vil bli bedt om å utdype enkelte sider ved prosjektet/arbeidet og eventuelt ettersende strategiske dokumenter som ligger til grunn for søknaden. De vil også kunne bli utfordret til å trekke perspektivene framover og forklare hvordan arbeid som er gjort tenkes ført videre i nye satsinger.

Finalistene vil bli kontaktet av juryen mandag 22. mars, og svarfrist for innlevering i fase 2 er mandag 19. april.

Med hilsen

Erik Solheim